

Valdkond	Keel ja kirjandus
Kursuse nimetus	Eesti keel 1–6 (Eesti keel 1 – „Teksti keel ja stiil“; Eesti keel 2 – „Praktiline eesti keel I“; Eesti keel 3 – „Meedia ja mõjutamine“; Eesti keel 4 – „Praktiline eesti keel II“; Eesti keel 5 – „Keel ja ühiskond“; Eesti keel 6 – „Praktiline eesti keel III“)
Klass	10.–12. klass 6 kursust
Kursuse eesmärk	<p>Eesti keele kursuste 1–6 läbimisel (s.o gümnaasiumi lõpus) õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab eesti keele rolli rahvusliku, riikliku ja individuaalse identiteedi kujundamisel; 2) mõistab keele tähendust ühiskonnas, tajub keele ajaloolist kujunemist ja varieerumist, väärtustab keeleoskust, arendab seda lugedes ja kirjutades; 3) loeb, analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki tekste, tunneb tekstide mõjutusvahendeid, kasutab sihipäraselt ja eetiliselt teabeallikaid; 4) väljendab ennast nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normide kohaselt, kasutab keeleallikaid ja andmekogusid; 5) koostab etapiviisilise kirjutamisprotsessi käigus eri liiki tekste, teab tekstide ülesehituse põhimõtteid ja iseärasusi ning teeb teadlikke keelevelikuid; 6) analüüsib oma kirjutamisoskust ja kasutab seejuures metakeelt.
Kursuse teemad, põhimõtted ja mõisted	<p>Kursusel „Eesti keel 1“ (Teksti keel ja stiil) arendatakse põhjalikult žanriteadlikkust, käsitletakse erinevate tekstiliikide keele- ja stiilierinevusi nii grammatikas kui ka sõnavaras, selgitatakse kirjutamise võtteid ja tavasid eri tekstiliikide näitel. Antakse süstemaatiline ülevaade suhtlusolukorra teguritest ning suunatakse kirjutama erinevatel eesmärkidel, varieerima ja analüüsima enda tekstides tehtud keelevelikuid ning võrdlema erinevaid tekste.</p> <p>Kursusel „Eesti keel 2“ (Praktiline eesti keel I) arendatakse nii suulist kui ka kirjalikku väljendusoskust, kasutades erinevaid stiilivõtteid ja keelendeid, sest nii kujundatakse oskust suhelda eri keskkondades eetiliselt ja konteksti arvestades. Samuti õpitakse</p>

	<p>kasutama eri teabeallikaid ja hindama nende usaldusväärsust. Tekstide koostamisel tuleb osata kasutada korrektset kirjakeelt ja järgida teadlikult õpitud keelereegleid.</p> <p>Kursusel „Eesti keel 3“ (Meedia ja mõjutamine) keskendutakse infoühiskonnast arusaamisele, arendatakse eri liiki tekstide mõistmise, fakti ja arvamuse eristamise oskust. Tähtis on osata hankida eri allikatest teavet, analüüsida verbaalset teksti nii visuaalses kui ka audiovisuaalses keskkonnas ja tunda ära meedia mõjutamisvõtted. Samas arendatakse ka oskust kujundada ja väljendada oma arvamusi ja hoiakuid.</p> <p>Kursusel „Eesti keel 4“ (Praktiline eesti keel II) arendatakse lisaks keelereeglite omandamisele nii esinemis- kui ka kirjutamisoskust, keskendutakse tekstide kriitilisele hindamisele ning praktiseeritakse kokkuvõtte, referaadi, arvamuse, arvustuse ja essee kirjutamist. Arutlevate tekstide kirjutamisel järgitakse teksti loogilise ülesehituse, argumentide sõnastamise, põhjenduste ja seoste loomise ning näidete esitamise põhimõtteid.</p> <p>Kursus „Eesti keel 5“ (Keel ja ühiskond) lõimitakse kirjanduse, ajaloo ja ühiskonnaõpetusega. Kursusel vaadeldakse keelesugulust soome-ugri ja Euroopa keelte vahel, eesti keele struktuuri ja muutumist ajas, kirjakeele staatust ja ajalugu, erinevaid allkeeli ja nende kasutusvaldkondi, suulise keele eripära, koha- ja sotsiaalmurdeid ning keeleetiketti. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida ja praktikas rakendada.</p> <p>Kursusel „Eesti keel 6“ (Praktiline eesti keel III) keskendutakse suhtlemisoskuse arendamisele, eri liiki tekstide vastuvõtule ja loomisele, sh arutluse, kokkuvõtte ja lühiaurimise kirjutamisele ning õigekeelsusküsimuste kordamisele.</p>
<p>Lõiming teiste ainetega</p>	<p>Kursused „Eesti keel 1–6“ on valdkonnaüleselt lõimitavad kõikide õppeainetega ja toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Kursused lõimitakse eelkõige omavahel (s.o järgnevate eesti keele kursustega) ja kirjanduse kursustega.</p>

	<p>Ainevaldkonnas toetatakse gümnaasiumi üldpädevuste arengut, käsitletakse läbivaid teemasid ning kasutatakse valdkonnaülese lõimingu võimalusi. Õpilastele antakse võimalus töötada meeskonnas, mis arendab nende koostöö- ja suhtlusoskusi; lõiming võimaldab arvestada õpilaste individuaalsete vajadustega ja huvidega, pakkudes neile mitmekesiseid õppimisvõimalusi.</p>
<p>Õppe kavandamine ja korraldamine (meetodid)</p>	<p>Kursused „Eesti keel 1–6“ on korraldatud põimõppe abil. Kasutatakse auditoorset õpet ja iseseisvat õpet. Õppemeetoditest ja töövõtetest kasutatakse järgmist:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) õpikus sisalduvate tekstide lugemine, olulise info leidmine ja loetud teksti läbitöötamine; 2) sõnavara- ja grammatikaharjutused; 3) erinevad testid, etteütlused ja kontrolltööd; 4) tekstide, sh teabekirjade koostamine (nt sõnumid, CV); 5) info otsimine erinevatest teatmeallikatest (nt sõnaraamatud, Internet); 6) rolli- ja suhtlusmängud; 7) loovtööd.
<p>Õpitulemused</p>	<p>1. Kursus „Eesti keel 1“</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsib ja võrdleb keele erinevaid kasutusvaldkondi ja tekstide stiilierinevusi; 2) valib keelelisi ja vormilisi väljendusvahendeid suhtlusolukorra ning kõneaine põhjal, järgib stiili- ja etiketinorme; 3) väljendub selgelt ja korrektselt nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses; 4) analüüsib tekstide sisu, eesmärgi, konteksti, ülesehitust, grammatikat, sõnavara ja stiili; 5) tunneb tekstis ära keelelise mõjutamise viise ja vahendeid, hindab tekstidest leitud teavet kriitiliselt ja kasutab seda sihipäraselt; 6) koostab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, sh kõne, kokkuvõtte ja lühiaurimuse;

- 7) loob alustekstide põhjal uusi tekste, refereerib ja tsiteerib, kasutab viitamissüsteeme, väldib plagiaati;
- 8) loeb ja analüüsib ainevaldkonna teadustekste, eristab teaduskeele tunnuseid ja põhjendab teadustekstide keelelisi valikuid;
- 8) korrigeerib ja redigeerib oma teksti, kasutab otstarbekalt keeleallikaid ja teabekeskondi, teeb teadlikke keelevalikuid.

2. Kursus „Eesti keel 2“

Õpilane:

- 1) kirjeldab ja selgitab tekstide stiilierinevusi;
- 2) väljendab ennast selgelt ja asjakohaselt nii suulises kui ka kirjalikus tekstis;
- 3) kaitseb argumenteeritult oma seisukohti, arutleb ja annab hinnanguid;
- 4) konspekteerib suulist esitust ja loetud teksti;
- 5) kasutab erinevaid keeleallikaid ja teabekeskondi;
- 6) edastab eri allikaist leitud infot, hindab teabe usaldusväärsust;
- 7) selgitab keelendite tähendusvarjundeid;
- 8) koostab eri liiki tekste, sh arvustuse, referaadi ja essee;
- 9) järgib õpitud keelereegleid, põhjendab oma keelevalikuid;
- 10) arendab loetu toel oma sõnavara, lause- ja tekstimoodustusoskust.

3. Kursus „Eesti keel 3“

Õpilane:

- 1) tunneb tänapäevast teabekeskonda ja selle arengut kujundavaid protsesse, selgitab kommunikatsiooni olemust ja toimumise tingimusi;
- 2) leiab meediatekstist argumendid ja põhilised mõjutamisvõtted, selgitab teksti autori eesmärgi ning motive;
- 3) eristab fakti arvamusest ja usaldusväärset infot küsitavast, kontrollib infoühiku sisu tõesust, sealhulgas tõlgitud info tähendusvälja muutumist;

- 4) analüüsib kriitiliselt reklaami ning arutleb reklaami ja mainekujunduse teemadel;
- 5) tunneb meediakanaleid, analüüsib nende erijooni, iseloomustab erinevaid meediažanre;
- 6) analüüsib vahetu ja vahendatud kommunikatsiooni erinevusi ja osalejate taotlusi;
- 7) hindab kriitiliselt meediamanipulatsioone, tunneb ära propaganda, libauudised ja müüdilooime;
- 8) väljendab oma seisukohta loetu, kuuldu ja nähtu kohta ning valib selleks sobivad keelevahendid;
- 9) analüüsib kriitiliselt oma meediakäitumist, sh sotsiaalmeedias, ja kohandab seda vastavalt olukorrale;
- 10) leiab viiteid ja vihjeid teistele tekstidele, tõlgendab teksti, eristab privaatsset ja avalikku informatsiooni.

4. Kursus „Eesti keel 4“

Õpilane:

- 1) edastab oma tundeid, mõtteid ja hinnanguid nii isiklikus, avalikus kui ka ametlikus suhtluses;
- 2) argumenteerib selgelt ja veenvalt, kaitseb oma seisukohti aruteludes;
- 3) kuulab avalikku esinemist ning esitab ettekandjale küsimusi;
- 4) kasutab erinevaid teabeotsingu strateegiaid;
- 5) loeb ja hindab kriitiliselt eri liiki meedia- ja tarbetekste;
- 6) teeb eri allikatest pärineva info ja arutluskäikude põhjal kokkuvõtte;
- 7) kirjutab uudise, arvamuse ja arvustuse, koostab koosoleku memo;
- 8) kirjutab mitme allika põhjal referaadi, kasutab viitamissüsteeme ja väldib plagiaati;
- 9) kinnistab ja parandab oma õigekirja- ja kirjakeeleoskust;
- 10) leiab loetud tekstidest huvitavaid sõnu ja väljendeid;
- 11) selgitab ja põhjendab teksti autori keelevelikuid.

	<p>5. Kursus „Eesti keel 5“</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsib keele rolli, funktsioone ja tähendust ühiskonnas ning suhtluses; 2) kirjeldab eesti keele eripära, suulise ja kirjaliku keele norme ning etiketti; 3) selgitab allkeelte ja keele varieerumise olemust; 4) tunneb eesti keeleallikaid ja korpusi ning kasutab neid eesmärgistatult; 5) kirjeldab eesti kirjakeele kujunemislugu; 6) nimetab eesti keele arenduse peamisi suundi ja põhimõtteid; 7) selgitab keelemuutuste olemust; 8) analüüsib ajastuomaseid keelenähtusi. <p>6. Kursus „Eesti keel 6“</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kasutab keelt vastavalt suhtluseesmärgile ja -kontekstile; 2) argumenteerib ning kaitseb oma seisukohti suuliselt ja kirjaliku arutleva teksti vormis; 3) koostab levinumaid meediatekste, sh kommentaari ja arvamust; 4) kirjutab mitme alusteksti põhjal kindlal eesmärgil kokkuvõtte või resüme; 5) koostab erinevate alustekstide põhjal kindlasse suhtlusolukorda sobiva arutleva teksti; 6) kasutab eri allikatest leitud infot oma tekstides; 7) parandab ja kinnistab oma õigekirja- ja kirjakeeleoskust; 8) saab aru keeruka struktuuriga tekstidest; 9) loeb erinevaid tekste, arendab oma kirjaoskust ja rikastab sõnavara.
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav hindamine: eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusesest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada seda teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks ja enastjuhtiva õppija kujundamiseks. Hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealasete teadmiste, oskuste ja hoiakutega. Hoiakute hindamisel (nt mõistab, kujundab,</p>

tähtsustab, väärtustab) antakse õpilasele suunavaid ja toetavaid sõnalisi hinnanguid. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel, õppeteema lõppedes kui ka kursuse lõpus.

Kokkuvõtva hindamise kõrval rakendatakse õppeprotsessi käigus kujundavat hindamist, kus õpilasele antakse suulist ja kirjalikku sõnalist tagasisidet tema ainealaste tulemuste, tugevate külgede ja puuduste kohta ning innustatakse ja suunatakse teda edasisel õppimisel. Õpilane kaasatakse hindamisprotsessi, et ta saaks analüüsida oma õpitegevust ja tagasisidestada kaasõpilaste sooritusi. Eesti keele õppimisel gümnaasiumiastmes hinnatakse õpilase (1) suulist ja kirjalikku suhtlust, s.o väljendusoskust, (2) eri liiki tekstide, sealhulgas teadus-, meedia- ja tarbetekstide vastuvõttu, s.o analüüsi, mõistmist ja kriitilist hindamist, (3) eri tüüpi ja liiki tekstide loomist, sh arutlevat tekstikirjutust, (4) keeleteadmisi, sealhulgas oskust teha sobivaid ja põhjendatud keelevelikuid enda loodud tekstides.

Kasutatav eristava hindamise skaala on järgmine:

1. Hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid.
2. Hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele.
3. Hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb puudusi ja vigu.
4. Hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi.

	<p>5. Hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi ja areng puudub.</p> <p>Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100%, hindega „4” 75–89%, hindega „3” 50–74%, hindega „2” 20–49% ning hindega „1” 0–19% maksimaalsest võimalikust punktide arvust. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib vastavat kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk”, kui see on ette nähtud kooli õppekavas. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Õpilasel on jooksva hinde järelevastamiseks aega 10 tööpäeva alates hinde väljapanekust ning kursuse hinde parandamiseks 10 tööpäeva alates hinde väljapanekust.</p> <p>Õppeperioodi „puuduliku“, „nõrga“ kursusehinde korral või 50% puudumise korral kursusest on õpilasel õigus 10 tööpäeva jooksul sooritada kogu kursust hõlmav arvestuslik töö. Arvestusliku töö hinne võrdsustatakse kursusehindega.</p>
<p>Õppekäigud, projektid jms</p>	<p>Õppekäigud Tallinna Keskraamatukogusse, Eesti Rahvusraamatukogusse, Tallinna Ülikooli akadeemilisse raamatukogusse ning teistesse mäluasutustesse. Iseseisva töö raames täidetakse õppeülesandeid, mis on õppijatel valitud iseseisvalt.</p>

Õppematerjalid

Õppematerjalina kasutatakse järgmisi õpikuid ja töövihikuid:

Johannes 1 : gümnaasiumi eesti keele õpik / Helin Puksand, Margit Ross. 2., parandatud trükk. Tallinn : Koolibri, 2024.

https://www.ester.ee/record=b5654892*est

<https://www.opiq.ee/Kit/Details/299>

Johannes 1 : gümnaasiumi eesti keele töövihik / Helin Puksand, Margit Ross. Tallinn : Koolibri, 2016.

https://www.ester.ee/record=b4607243*est

<https://www.opiq.ee/Kit/Details/299>

Johannes 2 : gümnaasiumi eesti keele õpik / Reet Bobõlski, Margit Ross. Tallinn : Koolibri, 2017.

https://www.ester.ee/record=b4695625*est

<https://www.opiq.ee/Kit/Details/314>

Johannes 2 : gümnaasiumi eesti keele töövihik / Reet Bobõlski, Margit Ross. Tallinn : Koolibri, 2017.

https://www.ester.ee/record=b4694761*est

<https://www.opiq.ee/Kit/Details/314>

Johannes 3 : gümnaasiumi eesti keele õpik / Madli Kumpas, Argo Mund, Margit Ross. Tallinn : Koolibri, 2018.

https://www.ester.ee/record=b5146034*est

<https://www.opiq.ee/Kit/Details/370>

Johannes 3 : gümnaasiumi eesti keele töövihik / Madli Kumpas, Argo Mund, Margit Ross. Tallinn : Koolibri, 2018.

https://www.ester.ee/record=b5146035*est

<https://www.opiq.ee/Kit/Details/370>

Õige emakeele harjutusi. Gümnaasiumi õigekeelsustöövihik / Ene Liivaste, Aili Tarvo. 6. trükk. Tallinn : Koolibri, 2005.

https://www.ester.ee/record=b2018229*est

<https://www.opiq.ee/Kit/Details/320>

Süvenda ja täienda eesti keele oskust / Annelii Juhkama, Aino Siirak. 2. trükk. Tallinn : Koolibri, 2020.

https://www.ester.ee/record=b5281733*est

<https://www.opiq.ee/Kit/Details/322>

Murdekeele tööraamat : õppimine on teekond / Kelly Leo. Tallinn : Avita : Opiq, 2021.

https://www.ester.ee/record=b5466094*est

<https://www.opiq.ee/Kit/Details/390>